

Европейски икономически и социален комитет

INT/589
Социално предприемачество и
социално предприятие

Брюксел, 26 октомври 2011 г.

СТАНОВИЩЕ

на

Европейския икономически и социален комитет

относно

„Социално предприемачество и социално предприятие“
(проучвателно становище)

Докладчик: **г-жа Ariane Rodert**

На 475-ата си пленарна сесия, проведена на 26 и 27 октомври 2011 г. (заседание от 26 октомври), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище с 106 гласа „за“ и 1 глас „въздържал се“.

*

* *

1. **Заклучения и препоръки**

1.1 При анализирането на инициативите, насочени към социалното предприемачество, ЕИСК смята за необходимо то да бъде разгледано в контекста на по-широкото понятие за социално предприятие, тъй като са необходими мерки на всеки етап от неговия жизнен цикъл.

1.2 Социалното предприятие е ключов елемент от европейския социален модел. То е тясно свързано със стратегията „Европа 2020“ и носи значителен принос на обществото. Подкрепата и насърчаването на социалните предприятия могат да допринесат за максималното използване на техния потенциал за растеж и капацитет за създаване на социална стойност. ЕИСК подкрепя създаването от страна на Комисията на политическа рамка и план за действие за насърчаване на социалните предприятия в Европа и подчертава значението на пълното му прилагане както на равнище ЕС, така и на равнище държави-членки.

1.3 Тъй като определенията в отделните страни се различават, социалното предприятие следва да се опише въз основа на общи характеристики като социални цели, реинвестиране на печалбите, многообразие от правни форми и начини на участие на заинтересованите страни.

1.4 Държавите-членки и институциите на ЕС трябва да се погрижат социалните предприятия да бъдат включвани и вземани под внимание в инициативи и програми, свързани с публичната политика по отношение на предприятията, на равна основа с другите форми на предприятия. Трансграничните инициативи, свързани със социални предприятия, могат да бъдат насърчавани най-добре, като средства от фондовете на ЕС се заделят за организиране на средища на европейско равнище за обмен на идеи и модели.

1.5 Приоритети за социалните предприятия са осигуряването на по-добър достъп до капитал и специално пригодени финансови инструменти. Комисията следва да събира и да направи достояние информацията за съществуващите добри практики и инициативи за иновации в държавите-членки, като хибриден капитал и форми на взаимодействие между публичния и частния капитал, и да гарантира, че сегашната регулаторна рамка не възпрепятства разработването на нови инструменти.

1.6 От първостепенно значение е в следващия програмен период за структурните фондове да бъдат изрично включени програми за създаване и развиване на социални предприятия.

Комисията следва да дава насоки за комбинирането и привличането на финансови инструменти от различни източници.

1.7 Комисията следва да сложи началото на общоевропейска инициатива за сравнение на подходите за публично финансиране, които са особено подходящи за социалните предприятия. Комисията следва да насърчи и направи оценка на разпространението на търговете със социална насоченост и да се занимае с проблема, свързан с налагането на допълнителни задължения в обществените поръчки. При преразглеждането на правилата за държавните помощи Комисията следва да обмисли пълното освобождаване на социалните услуги от общ интерес или да предостави освобождаване от задължението за нотификация за всички обществени услуги от малък мащаб и някои социални услуги с цел да насърчи създаването на повече социални предприятия.

1.8 Поради разнообразните им правни форми и специфични социални задачи, обаче, в някои държави-членки съществуват данъчни преференции. Те следва да се преразгледат и споделят, за да се насърчи развитието на подходящи правила.

1.9 Комисията и държавите-членки следва да насърчават създаването на специфични програми за подкрепа за развитие на социалните предприятия и следващото поколение социални предприемачи.

1.10 Заедно със социалните предприятия Комисията следва да поеме инициативата за проучване на възможността за създаване на общеевропейска система за измерване на социалните резултати и да насърчи използването на съществуващите системи. Освен това следва да се проучат по-задълбочено инициативи за създаване на по-прозрачна система за отчитане с цел повишаване на доверието у инвеститорите. ЕИСК призовава Комисията да започне проучване на съществуващите социални сертификати с цел създаване на общеевропейска система или кодекс на поведение.

1.11 Социалните предприятия трябва да бъдат включени в програмите за научноизследователска, иновационна и развойна дейност. Освен това следва да се поемат инициативи за събиране и разпространяване на статистически данни за социалните предприятия на европейско равнище. Това би могло да бъде задача на обсерватория на социалните предприятия на равнище ЕС.

1.12 Като всички други работодатели социалните предприятия трябва да отговарят на изискванията за достойни условия на труд и да зачитат всички действащи колективни трудови договори, като гарантират правилното им прилагане.

1.13 Трябва да се обърне особено внимание на новите държави-членки, за да се гарантира създаването на социални предприятия посредством разкриването на обществени услуги, възприемането на политики за социално включване и насърчаване на форми на социално предприемачество като социалната икономика.

2. Въведение

2.1 В съобщението на Комисията „За Акт за единния пазар“ от 27 октомври 2010 г.¹ бяха предложени мерки за реализиране на концепцията за „високо конкурентна социална пазарна икономика“. Една от предложените мерки беше „Инициатива за социално предприемачество“. Предложението беше запазено като основна мярка в окончателния текст на съобщението „Акт за единния пазар“ от април 2011 г.² и беше изтъкнато като приоритетна област в становището на ЕИСК INT/548³, изготвено в отговор на поисканата консултация във връзка с Акта за единния пазар.

2.2 Европа е изправена пред предизвикателства, които изискват решения, съчетаващи икономическо и социално благополучие. Чрез насърчаване на социалното предприемачество и социалните предприятия, особено в настоящия труден икономически климат, ще бъдат оползотворени потенциалът им за растеж и добавената им стойност за обществото. За да се реализира този потенциал, следва да се разработи и внедри всеобхватна политическа рамка, която да обхваща широк кръг заинтересовани страни от всички сектори на обществото (гражданското общество, частния и публичния сектор) на всички равнища (местно, регионално, национално и европейско).

2.3 Социалното предприемачество и социалните предприятия обхващат разнообразни понятия, които включват различни участници и условия на равнище държави-членки. Настоящото проучвателно становище е озаглавено „Социално предприемачество и социално предприятие“, понеже ЕИСК е на мнение, че в становището следва да се използва по-широкият термин „социално предприятие“ (което включва социалното предприемачество), тъй като са необходими мерки на всички етапи от жизнения цикъл на социалните предприятия.

2.4 Целта на настоящото проучвателно становище е да се набележат приоритетни области с оглед създаването на благоприятна среда за социалните предприятия в Европа. ЕИСК засега този въпрос в няколко становища⁴ през годините и приветства факта, че Комисията е решила отново да отдели внимание на социалните предприятия. Освен това е важно да се признае съществената работа, извършена от различните заинтересовани страни в тази област през годините, част от която се взема под внимание в настоящото становище⁵.

---

1 COM(2010) 608 окончателен.

2 COM(2011) 206 окончателен.

3 ОВ С 132, 3.5.2011 г., стр.47.

4 ОВ С 95, 30.3.1998 г., стр. 99; ОВ С 117, 26.4.2000 г., стр. 52; ОВ С 112, 30.4.2004 г., стр. 105; ОВ С 234, 22.9.2005 г., стр. 1; ОВ С 120, 20.5.2005 г., стр. 10; ОВ С 318, 23.12.2009 г., стр. 22; ОВ С 44, 16.2.2008 г., стр. 84.

5 EMES Network (www.emes.net), Ciriec International (www.ciriec.ulg.ac.be), Cecop (www.cecop.coop).

3. Бележки на ЕИСК

3.1 Определение за социално предприятие

3.1.1 Вследствие на различните езикови и културни традиции се е стигнало до различни значения на понятието социално предприятие.

3.1.2 ЕИСК разбира необходимостта от ясно определение, така че усилията да бъдат насочени в една посока, но вместо определение предлага описание въз основа на общи характеристики като:

- **предимно социални цели** в противовес на целите, свързани с печалба, и създаващо социални ползи в интерес на обществото или на неговите членове;
- дейност предимно с нестопанска цел, като **излишъците основно се реинвестират**, а не се разпределят сред частни акционери или собственици;
- **многообразие от правни форми и модели:** напр. кооперации, взаимоспомагателни дружества, доброволчески сдружения, фондации, дружества със стопанска или нестопанска цел, които често са съчетание на различни правни форми и понякога променят формата си в зависимост от своите нужди;
- икономически оператори, които **произвеждат стоки и услуги** (често от общ интерес), нерядко със силен елемент на социална иновация;
- работещи като **независими субекти** със силен елемент на **участие и съвместно вземане на решения** (служители, потребители, членове), **управление и демокрация** (представителна или открита);
- често произлизащи от или свързани с дадена **организация на гражданското общество**.

3.1.3 Социалните предприятия имат **важен принос за обществото** и са ключова характеристика на **европейския социален модел**. Те допринасят за целите на стратегията „Европа 2020“, като създават работни места, разработват новаторски решения в отговор на обществените нужди, спомагат за социалното сближаване и приобщаване и насърчават активното гражданство. Те играят важна роля за насърчаването на участието на жените, възрастните и младите хора, малцинствата и мигрантите. Освен това трябва да се признае, че много социални предприятия са МСП, често от социалната икономика, а някои от тях работят в сферата на интеграцията на трудовия пазар.

3.1.4 Тези характеристики трябва да бъдат отчетени в продължаващата **работа** на Комисията **по правните структури** за социалната икономика, за да се гарантира, че са включени всички форми на социално предприятие. Освен това Комисията следва да обмисли **проучване на новите правни форми и законодателни инициативи**, свързани със

социалните предприятия, възникващи в някои държави-членки⁶, за да оцени ползата от тях.

3.2 Включване на социалните предприятия в публичната политика в областта на предприятията

3.2.1 Публичните политики за развитие и растеж на предприятията са свързани с няколко области на политики като конкуренция, вътрешен пазар, финанси и иновации. Инициативите на публичните политики, насочени към улесняване на започването и осъществяването на стопанска дейност, трябва да вземат под внимание и да включват **социалните предприятия на равна основа с другите форми на предприятия** както на равнище държави-членки, така и на равнище ЕС, като същевременно отчитат специфичните им особености.

3.2.2 Социалните предприятия често са местни и разрастването им невинаги е очевиден интерес или приоритет. Вместо да се конкурират или да разширяват модела си, те често предпочитат други подходи за растеж. Това трябва да се отчита, когато се проучват **трансгранични инициативи за социални предприятия**. ЕС и държавите-членки следва да финансират и подкрепят създаването на форуми, обмена на стажанти, семинарите, посветени на социалните иновации („social innovation camps“) и социалния франчайзинг, които може да се окажат по-ефективен способ за насърчване на нови идеи и на трансграничното сътрудничество.

3.3 Насърчаване на социалните инвестиции

3.3.1 Подобряването на достъпа до капитал за стартиране и разрастване е приоритет за социалните предприятия. Понастоящем има недостиг на финансови инструменти, разработени специално за социални предприятия, въпреки значителния интерес към сътрудничество както сред финансовите институции, така и сред социалните предприятия. На местно и национално равнище понастоящем възникват редица новаторски финансови инструменти. Комисията следва да започне работа за **събиране и споделяне на добрите практики, които тласкат тези новаторски инициативи**, и на натрупания опит в държавите-членки за **насърчаване на социалните инвестиции** за социалните предприятия в Европа. В тази си дейност Комисията следва да взема под внимание следните въпроси.

⁶

UK Community Interest Company (CIC) 2005 г., италиански закон № 118/2005 и декрет 155/2006, финландски закон № 1351/2003, „Social Entrepreneurship Act“ (Закон за социалното предприемачество) в Словения, 2011 г.

- 3.3.1.1 Поради специфичните си характеристики и разнообразни правни форми социалните предприятия се нуждаят от финансови инструменти, които се различават от тези, предназначени за други форми на стопанска дейност. За социалните предприятия, през целия им жизнен цикъл, е по-подходяща специално пригодена форма на **хибриден капитал**⁷, съдържаща елементи на безвъзмездна помощ, капиталово участие и дългов капитал. В хибридният капитал се съчетават компонент на безвъзмездна помощ (публични грантове, благотворителни фондове, дарения) заедно с капиталови инструменти и инструменти за споделяне на дълга/риска. Инструментите за финансиране от типа на хибридният капитал включват възстановими грантове, опростими заеми, конвертируеми грантове и споразумения за поделение на приходите. Хибридният капитал често включва тясно взаимодействие между публичния и частния капитал.
- 3.3.1.2 Следва да се обмисли и появата на **посредници**, насочени специално към социалните предприятия. Те играят ключова роля за събирането на едно място на социални предприятия и инвеститори, осигуряването на информация за капитал и намирането му, както и предлагането на консултации и подкрепа. Има редица интересни примери, които следва да бъдат разгледани по-задълбочено⁸.
- 3.3.1.3 Освен това Комисията следва да обърне внимание на появата на различни видове публични фондове за **социални инвестиции**⁹ и други инициативи във финансовия сектор (кооперативни банки¹⁰, социални банки¹¹, търговски банки със социални програми¹²) или новаторски инструменти като „облигации за социално въздействие“¹³. Особено важно е да се подкрепят тези инициативи предвид намаляващото публично финансиране, на което сме свидетели понастоящем.
- 3.3.2 От първостепенно значение е Комисията да гарантира, че **регулаторната рамка на ЕС** (напр. правилата за държавна помощ) подкрепя, а не възпрепятства появата на тези нови финансови инструменти.
- 3.3.3 Следващият програмен период за **структурните фондове** трябва изрично да включва програми за стартиране и развитие на социални предприятия, а средствата да бъдат на

---

7 <http://www.schwabfound.org/pdf/schwabfound/SocialInvestmentManual.pdf>.

8 www.unltd.org.uk; www.commoncapital.org.uk; www.cafonline.org.

9 Основните участници, които предлагат социални инвестиции, са благотворителните рискови фондове, фондовете за социални инвестиции, дружествата за консултации във връзка с финансиране и социалните фондови борси. За повече подробности вж.: Investor Perspectives on Social Enterprise Financing: http://217.154.230.218/NR/rdonlyres/1FC8B9A1-6DE2-495F-9284-C3CC1CFB706D/0/BC_RS_InvestorPerspectivesonSocialInvestment_forweb.pdf. Като пример за социални инвестиции може да послужи британската група „Big Society Capital“ вж.: <http://www.cabinetoffice.gov.uk/content/big-society-capital>.

10 www.eurocoopbanks.coop.

11 www.triodos.be.

12 Инициатива на банковата група „Intesa Sanpaolo“ за социални предприятия; Banca Prossima – www.bancaprossima.com.

13 www.socialfinance.org.uk/sib.

разположение за по-дълъг период, за да се гарантира непрекъснатост на подкрепата през чувствителната начална фаза. За да може да се подкрепят социалните предприятия чрез структурните фондове, Комисията следва да **предостави и насоки за добри практики** за комбиниране и привличане на финансови инструменти от различни източници.

3.4 Модернизиране на публичното финансиране

- 3.4.1 Социалните предприятия често създават стоки и услуги от общ интерес, които се финансират предимно чрез публично финансиране. Прилагането на настоящите правни рамки често е в полза на големите организации от частния сектор с висока капитализация. Следва да се разработят нови и/или да се развият съществуващите правни инструменти, така че те да отговарят по-добре на нуждите на социалните предприятия. Комисията следва да сложи началото на **общоевропейска инициатива за сравняване на подходите за публично финансиране**, които са особено подходящи за социалното предприемачество.
- 3.4.2 Както ЕИСК посочи в становището си INT/570¹⁴, трябва да се увеличи участието на МСП, включително социалните предприятия, в обществените поръчки. Изключително важно е да се гарантира **равен достъп до обществени поръчки** за всички участници. Обществените поръчки следва да се опростят чрез **опростяване на административните процедури**. Във връзка с това Комисията играе ключова роля за събирането и разпространението на ефикасни и прости модели на обществени поръчки за социалните предприятия.
- 3.4.3 В становището на ЕИСК относно обществените поръчки се посочва и **значението на иновационните, екологичните и социалните аспекти в обществените поръчки**. Ръководството на Комисията „*Да купуваме социално*“¹⁵, в което се набелязват начини социалните и екологичните съображения да бъдат взети предвид при обществените поръчки, е от основно значение и трябва да се популяризира повече. Освен това Комисията следва да насърчи и направи оценка на разпространението на търговете със социална насоченост.
- 3.4.4 Комисията трябва да се занимае с проблема, свързан с **налагането на допълнителни задължения на национално равнище извън предвидените в директивите („gold plating“)** във връзка с обществените поръчки, което се среща в някои държави-членки, като разпространява информация за алтернативни възможности, по-подходящи и новаторски инструменти за публично финансиране.

---

14 Становище на ЕИСК INT/570 относно „Зелена книга относно модернизирането на политиката на ЕС в областта на обществените поръчки – Към по-ефективен европейски пазар на обществените поръчки“.

15 <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=596&furtherNews=yes>.

- 3.4.5 Социалните предприятия често са затруднени от правилата за държавните помощи. В своето становище TEN/455¹⁶ ЕИСК подкрепя по-диверсифициран и пропорционален подход, необходимостта да се отчитат не само икономическите критерии, но и социалните, териториалните и екологичните аспекти и да се измерва ефективността по отношение на качество, резултати и устойчивост. Ето защо усилията, които се полагат за **опростяване и изясняване** на правилата за държавната помощ, трябва да отчитат как всеки преглед на тези правила се отразява на социалните предприятия. Важно е също да се **изтъкнат** съществуващите **изключения** от тези правила¹⁷.
- 3.4.6 При преразглеждането на правилата за държавните помощи Комисията следва да обмисли възможността за **освобождаване на всички социални услуги от общ интерес** или, както се предлага в становището на ЕИСК, да **предостави освобождаване от задължението за нотификация** за всички обществени услуги от малък мащаб и някои социални услуги. Несигурността и добавената административна тежест за спазване на правилата за държавна помощ могат да възпрат частните инвеститори и служителите, отговарящи за обществените поръчки, да се ангажират със социални предприятия. Освобождаването може да стимулира повече иновации и стартиране на предприятия. Подобна инициатива обаче следва също да предвижда механизъм за предотвратяване на корупцията.
- 3.4.7 Социалните предприятия имат различни правни форми и поради това често се подчиняват на **различни правила и условия за данъчно облагане**. Поради социалните си цели и ограниченото разпределение на печалбата социалните предприятия се ползват от данъчни облекчения и други данъчни преференции в някои държави-членки. Те следва да се преразгледат и споделят, за да се наръчи разработването на подходящи правила за социалните предприятия независимо от правната им форма.

3.5 Стартиране на програми за развитие на социалните предприятия

- 3.5.1 Социалните предприятия се нуждаят от **достъп до специално разработени програми за подкрепа** за развитие. Инициативи, включващи „центрове“, които предоставят подкрепа за предприятия, работни места и наставничество, са доказали ефективността си по време на началната фаза на създаване на предприятието, подобно на програмите за обучение от мрежи на социални предприятия. Специален акцент следва да се постави върху програмите за инвестиционна готовност. Появата и разпространението на този вид програми за подкрепа следва да се насърчава.
- 3.5.2 Необходими са усилия за подкрепа на **следващото поколение социални предприемачи**. Социалното предприемачество следва да се насърчава в официалното,

---

¹⁶ ОВ С 248, 25.8.2011 г., стр. 26.

¹⁷ Напр. подкрепа за обучение на работниците, помощ за заетост, помощ за хора с увреждания, както и малки помощи.

неофициалното и неформалното обучение. Специализираното обучение, насочено към социалните предприятия¹⁸, следва да може да се ползва от всички държави-членки.

3.5.3 Комисията и държавите-членки следва да **подкрепят и да си сътрудничат с утвърдени участници и мрежи на социалните предприятия**. Социалните предприятия често възникват в доброволческия сектор или социалната икономика. Те предоставят отличен способ за свързване със социалните предприемачи и предприятия.

3.6 Запознаване с дейността на социалните предприятия и изграждане на доверие в тях

3.6.1 Социалните предприятия трябва да бъдат популяризирани и признати като жизненоважен сектор в обществото. Комисията следва да обмисли възможността за създаване на европейски **сертификат за социално предприятие**, което би повишило осведомеността и признанието и би спомогнало за изграждане на доверието и повишаване на търсенето. Би следвало да се започне с проучване по инициатива на Комисията, проведено в сътрудничество със социалните предприятия, относно съществуващите сертификати и други системи за сертифициране, които вече са въведени в много държави-членки¹⁹.

3.6.2 В научните изследвания и изготвянето на политики предприятията често се отъждествяват с частни предприятия със стопанска цел. Ето защо следва да се положат усилия **социалните предприятия** постоянно да бъдат включвани в **програми за научноизследователска, иновационна и развойна дейност**.

3.6.3 Липсват **консолидирани статистически данни за социалните предприятия** на равнище държави-членки и на равнище ЕС. Във всички държави-членки следва да се насърчава използването на сателитни сметки²⁰. Освен това създаването на „обсерватория“ за социалните предприятия на равнище ЕС, с активното включване на ЕИСК и неговите партньори на национално равнище в тясно сътрудничество с държавите-членки, би спомогнало за систематичното събиране, съпоставяне и разпространение на знания.

3.6.4 Ползите от социалните предприятия трябва да бъдат популяризирани чрез **измерване на стойности, различни от чисто икономическата стойност**. Съществуват няколко инструмента за измерване на социалните резултати²¹ и методи за социално счетоводство. За съжаление те често са сложни за ползване от малки предприятия. ЕС, заедно със социалните предприятия, научните изследователи и капиталовложителите, следва да насърчава използването на съществуващите системи, но също и да

---

18 www.sse.org.uk и различни магистърски програми за социални предприемачи (на Университета в Тренто или Университета „Бокони“).

19 www.standardsmap.org/en и www.socialenterprisemark.org.uk.

20 http://unstats.un.org/unsd/publication/SeriesF/SeriesF_91E.pdf.

21 www.thesroinetwork.org; <http://iris.thegiin.org>; www.iso.org/iso/social_responsibility.

предприеме стъпки за разработване на по-проста общоевропейска система или кодекс на поведение въз основа на съществуващите системи.

- 3.6.5 **Повишаването на доверието** в социалните предприятия се обуславя от отчетността и прозрачността. Социалните предприятия често разчитат на публично финансиране, частни дарения и членски такси. За да се повиши доверието на инвеститорите, използването на тези ресурси трябва да бъде отчитано по-открито посредством **открита система за отчитане**, която може да бъде стандартен метод на ЕС. Повишената прозрачност и откритото отчитане биха противодействали и на риска социалните предприятия бързо да се превърнат в по-доходоносни видове дружества, изплащащи прекалено големи възнаграждения на висшите служители и членовете на управителните органи.
- 3.6.6 Създаването на оптимални условия за социалните предприятия изисква **лидерство и непрекъснат диалог** между всички сектори в обществото. Това налага осъществяването на сътрудничество, под ръководството на Комисията, между всички институции на ЕС, държавите-членки и обществото като цяло, със специален акцент върху регионалните власти, които често са основни заинтересовани страни. ЕИСК, както и Комитетът на регионите, могат да играят жизненоважна роля в следващия етап от тази дейност предвид своя състав, опит и тясна връзка с държавите-членки.

3.7 Други бележки

- 3.7.1 Социалните предприятия често са свързани с **доброволци**. Важно е да има яснота относно тяхната роля. В Решение на Съвета от 27 ноември 2009 г.²² се посочва, че доброволческите дейности са „израз на свободната воля, избора и мотивацията на дадено лице“. Те не заменят възможностите за професионална, платена работа, а генерират добавена стойност за обществото.
- 3.7.2 Като всички други работодатели социалните предприятия трябва да отговарят на изискванията за **достойни условия на труд** и да зачитат всички действащи колективни трудови договори. При прилагането на разпоредбите на европейското законодателство и националните закони и/или колективни трудови договори в сферата на правото на информация, консултация и участие на служителите, социалните предприятия трябва да намерят най-подходящия и целесъобразен начин да гарантират правилното прилагане на тези права.
- 3.7.3 Социалните предприятия са се появили при различни национални условия. По-конкретно ЕИСК настоятелно приканва Комисията да насочи подходяща подкрепа и инициативи за **развитие на социалните предприятия в новите държави-членки**. Важни инициативи представляват възприемането на промени в тяхната система за социално подпомагане, насърчаването на политика на активно включване,

---

²² ОВ L 17, 22.1.2010 г., стр. 43.

стимулирането на появата на участници в социалната икономика/социалните предприятия и отварянето на пазара за обществени услуги.

- 3.7.4 ЕС следва да насърчава и **социалните предприятия извън собствените си граници**. Моделът на ЕС за социално предприятие следва да се споделя, за да служи за пример при разработването на сходни модели в страните кандидатки и в международен план.

Брюксел, 26 октомври 2011 г.

Председател
на
Европейския икономически и социален
комитет

Staffan Nilsson
